

Analysemodel skal give klimaneutrale fødevarer og merværdi til landmænd

GUDP-projektet Zero vil skabe danskproduceret havregryn og rugbrød, der er 100 procent klimaneutrale. Det skal ske ved at neutralisere samtlige klimaaftryk i værdikæderne, men for at det kan lade sig gøre, kræver det, at man kortlægger alle led i værdikæden gennem en såkaldt livscyklusanalyse, som Seges Innovation er primus motor på.

Victor Juul Grønbæk
victor@effektivtlandbrug.dk

■ I dag skabes klimaneutrale fødevarer ved at kompensere for aftrykket gennem klimakreditter. Dermed kompenseres produktionsaftrykket f.eks. ved, at der et andet sted i verden plantes skov. Et nyt projekt ved navn Zero under GUDP har som målsætning at skabe en klimaneutral værdikæde til hhv. produktion af havregryn og rugbrød, hvor neutraliseringen er inkluderet i selve værdikæden.

Det er virksomhederne Kohberg og Valsemøllen, der i samarbejde med blandt andet Seges Innovation skal skabe en klimaneutral værdikæde fra »mark til madpakke«.

- Dansk landbrug og fødevarerindustri

skal være frontløbere i den grønne omstilling og vise vejen mod klimaneutralitet. Derfor har vi samlet partnere fra hele værdikæden – fra landbrugeren til supermarkedet – om at skabe de første klimaneutrale fødevarer, som er klimaneutrale indenfor hele værdikæden, lød det fra specialkonsulent ved Seges Innovation og projektleder for projektet Julie Therese Christensen, da projektet gik i luften i starten af 2023.

Projektet skal over de næste tre år skabe ny viden og udvikle konkrete metoder til klimaneutralt rugbrød og havregryn. Det forventes også, at projektet vil inspirere til etablering af klimaneutrale værdikæder for endnu flere produkter.

Analyse er afgørende

For at projektet skal kunne føres til døren, kræver det, at man foretager en såkaldt livscyklusanalyse, der er en kortlægning af et produkts miljøpåvirkning gennem hele værdikæden. Det vil sige, fra det øjeblik man får et råmateriale ud af jorden, til man leverer det færdige produkt hos forbrugeren, og hvert et skridt opføres.

Ifølge seniorkonsulent med speciale i livscyklusanalyser ved Seges Innovation, Andreas Jensen, er det en proces, der starter hele ude ved landmanden.

- En livscyklusanalyse kortlægger aftrykket af en vare. Både selve produktionen ude på gården, men også produktionen af den gødning, der bliver udbragt, den diesel man forbrænder, og ideelt set alt andet, som har været nødvendig for produktionen. Det er også al transporten fra gården ud frem forbru-

geren, alt afhængig af hvor meget man inddrager. Men formålet er at spore et produkts rejse gennem økonomien, og hvor aftrykket kommer fra, af den vare man står med i hånden, forklarer han til Effektivt Landbrug.

Han forklarer samtidig, at denne form for analyse højst sandsynligt bliver et konkurrenceparameter, og at der er en masse lovgivning, der peger hen imod dette.

- Der er blandt andet nogle tilsagn nede i EU, der peger på, at grønne anprisninger af produkter skal dokumenteres med en livscyklusanalyse i baghånden. EU har samtidig øget kravene til finansinstitutterne, så de skal have bedre overblik over, hvad klimabelastningen fra deres udlån er for deres produkt eller deres portefølje.

Derfor kan bankerne også begynde at differentiere lånesatser eller lånevilkår alt afhængig af, om man mindsker sit klimaaftryk eller ej, fordi de bliver mødt med reduktionskrav for deres udlånsaktiviteter.

Kan give landmanden merværdi

For at projektet skal lykkes, kræver det imidlertid, at der bliver indsamlet data fra landbruget. Her stiller Seges Innovation sine IT-løsninger til rådighed. Landmanden kan indtaste sine data for f.eks. anvendt planteværn, gødning, etc. i appen Farmtracking, hvorfra Seges kan udregne klimaaftrykket.

Andreas Jensen tror på, at denne type data kan gå hen og blive en ny måde, at

landmænd kan sikre en højere værdi på sine produkter.

- Facebook koster ingen penge, men vi leverer en masse data for at få lov at bruge det, og så tjener de penge på den måde. På samme måde har landbrugsdata også værdi. Fordi klimapåvirkning på den lange bane kan blive værdiskabende i sig selv, og man begynder at kunne differentiere sine produkter på markedet, efter hvad klimaaftrykket er for kornet, fra den ene mark versus den anden mark, så vil det også være noget, som man potentielt kan få en merpris for, påpeger han.

Så du mener, at der også kan være en monetær gulerod for landmændene, hvis de bliver bedre til at databehandle deres råvarer og kunne dokumentere

OM PROJEKT ZERO

- Projektet er søsat af Seges Innovation i samarbejde med en lang række partnere fra den danske fødevarerbranche: Coop, Kohberg, Valsemøllen, Aarhus Universitet, Stiesdal SkyClean, Skovgaard Energy, BASF, Bureau Veritas, Fjordland og Innovationscenter for Økologisk Landbrug.
- Projektet begyndte 1. januar 2023 og fortsætter frem til 31. december 2025. Det samlede budget udgør 10,7 millioner kroner. Heraf er 4,9 millioner kroner finansieret af Landbrugsstyrelsen gennem Grønt Udviklings- og Demonstrationsprojekt (GUDP).

■ En af de råvarer, der bliver lavet livscyklusanalyse på, er vinterrug, der i samarbejde med Kohberg skal blive til klimaneutralt rugbrød. Fotos: Seges Innovation

og sikre sporbarheden i alle deres produkter?

- Ja, lige præcis. Jo mere man kan dokumentere klimabelastningen og sørge for, at aftrykket på det produkt, man leverer, er sporbart, des mere værdi giver det også for de efterfølgende virksomheder. Og så bør man selvfølgelig også forlange at få del i den ekstra værdi.

Seges Innovation håber, at man gennem projektet kan få implementeret livscyklusanalyser som industristandard hurtigst muligt, så Danmark kan gøre endnu mere for at beholde sin globale førerposition indenfor fødevarerproduktion.

”

Facebook koster ingen penge, men vi leverer en masse data for at få lov at bruge det, og så tjener de penge på den måde.

*Seniorkonsulent i Seges Innovation,
Andreas Jensen*

■ Seniorkonsulent med speciale i livscyklusvurderinger i Seges Innovation, Andreas Jensen.

